

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken October 15-dik napján, 1813-dik esztendőben.

A' tsatázó mezőkről.

Minekutánna a' Cs. K. ármadának fő hadi szállása Töplitzből Commotauba által tétetett, és maga Felséges Urunk is oda ment volna, Feldmarsal hertzeg *Schwarzenberg* a' vezérlése alatt lévő vitéz hadi néppel, a' mint a' nevezett városból írják October 8-ik napján, Szakszónia Országba minden ellentállás nélkül benyomult, és a' szövetséges armádákkal egyet értőleg a' magahadi foglalatoságát szerentséssen folytatta. Ezeket a' szövetséges armádákat a' Svétziai Korona hertzeg, és *Blücher* Pruszus lovasság Generálissa kormányozzák. — Gróf *Wittgenstein* Orosz lovasság Generálisának fő hadi szállása Octob. 8-ik napján már Alténburghan volt, F. M. hertzeg *Schwarzenberg* pedig előre nyomult. Ezeknek a' mozdulásoknak hasznos következéseit lehet reményleni.

Minekelőtte Fels. Urunk Töplitzi fő hadi szállását oda hagyta volna, October 3-ik napján következő hirdetményt tétetett közönségessé: „Az időnek egy olly pontjában, mellyben az Európai Hatalmaságok közt való egyarányúságnak helyre állittatásáért és a' Német Ország szabadságáért kezdődött háború kívánatos és szerentsés előmenetellel folytatódik: meg vagyon Eő. Cs. Kir. Felsége arról győztetve, hogy elegendő leszen olly öszve gyűjtő ponto-

kat rendelni, a' mellyenn a' köz. Hazának fiai a' közönséges és magános ügynek védelmezésére öszve gyűllyenek. Mellyre nézve azt parantsolni méltóztatott Eő Csász. és Ap. Kir. Felségé, hogy állittassék fel egy Austriai zsoldban leendő *Német Legio*, 's erre nézve következő feltételeket méltóztatott meg határozni:

1. Ebbe a' Legióba minden német fiának maga kívánsága szerént bé lehet állani, mellyben azon gráditsba fog bévétetődni, a' mellyben volt idegen hadi szolgálath.
- 2. Ez a' legio minden féle fegyvernemüekből fog állani. — 3. A' corpusoknak formálásában különös tekintet fog lenni a' hazafiakra, a' kiket, a' mennyire lehet, egymástól elszakasztani ne kell. — 4. Az egész corpusok, mint ollyanok öszve kaptsoltatnak. — 5. Ennek a' szolgáltatnak tartóssága a' jelenvaló háborúnak végezetéig leszen. A' ki tovább is meg maradni kíván, annak a' háború elvégződése után is jussa leszen, ha magát az alatt jól viselte, a' Csász. Kir. szolgálatban leendő meggyattatásra; minden corpusnak és magános személyeknek, a' háború végződése után szabad leszen hazájába vissza menni. — 6. Ebben a' legióban való szolgálathoz képest. minden, a' ki a' háború végződése után a' Cs. Kir. szolgálatban való megmaradásra magát lekötelezi, elsősege leszen az armádánál. — 7. Ennek a' legiónak egyenlő kö-

telessége leszen a' Cs. Kir. szolgálatban fővökkel. — 8. Mindenik corpusnak, valamint az Austriai Monárchiának egyéb tisztviselő hivataljainal való beiktatás a' fő verbunk piatzon leszen, a' melly végre Prága városa és a' fő hadi szállás határozottak meg.

Ennek a' Német Legiónnak vezérjévé, Gr. Bentheim Cs. K. Generál Fő Strázsamestert méltóztatott Eő Felsege kinevezni, és annak mind organizatióját, mind fő igazgatását ő rea bizni. — *Költ a' Töplitzi fő hadi szálláson, October 3-ik napján, 1813-dik esztendőben. — Hertzeg Schwarzenberg Károly Feldmarsal.*

A' Svécziái Korona Hertzeg vezérlése alatt lévő armádának fő hadi szálásán *Dessauban* következő 15-ik hüilletin adaltott ki October 4-ik napján: Ma, *ügymond*, ide tétetett által a' Korona Hertzeg fő hadi szállása. — Azta próbatételt, mellyhez a' múlt Septemb. 29-ik napján nyúlt vala az ellenség, a' még allig elkezdődött Roszlau hídnak elhányásában, sokkal nagyobb árron fizette meg az ellenség, mint reménylette vala eleinte. — A' fogságba esett Frantzia tiszteknek, köz embéréknek, által szökött katonáknak, és azon tartománybéli lakosoknak meg egyező vallástételek szerént, leg alább is 1500 embert vesztett el az ellenség azon próbatételnek alkalmatosságával, és ezen veszteségét három batallionnal Generál *Sandels* okozta az ellenségnek; ezek között hét vagy nyoltz száz ember Roslauban temettetett el.

A' Prussziái Kir. Armádának fő vezére Generál Blücher a' vezérlése alatt lévő hadi seregeknek nagyobb részével olly nagy sebességgel ment Bautzen környékéről Elsterbe, mellyhez hasonlóról e' világ krónikájá nem emlékezik, és a' millyent egyedül a' Haza szabadságának szeretete szülhet, és ezen útát, noha a' hídhoz való ké-

születeket is magával vitte, még is olly hamar elvegezte, mint egy utazó. Ott az Albis vizén által menven meg sem pihent, hanem a' Wartenburg környékén táborozott, és Generál *Bertrand* vezérlése alatt volt 4-ik Frantzia corpust mingyárt megtámadta, erőssen megverte, sokat megölt, megsebesített, 1000 embert elfogott, az ellenséges sántzokat meghágtá, s azokba 16 agyút és 70 munitziós szekeret, az azokba fogott lovakkal együtt elfoglalt.

„Lövensteru Obristlajtinant egy marokni Kozákokkal, a' Bernburgi útakon 2000 Frantziákat megtámadt és megvert. Midőn az ellenségnek négy óráig tartott viaskodása után agyúk is küldettek volna, azon város ugyan elhagyatott, de más nap ismét el foglalt. Az az értelem és vitézség, mellyet valamint másszor, úgy ezen alkalmatossággal is mutattak a' Kozákok, nagy ditsőségekre szolgál nékiek. Ezek a' rettenthetetlen férfiak nem tsupa szemei az armádának, hanem lineábann is jól verkednek, egész eskadronokat szellyel futatnak, a' kvarékat, az az, a' négy szegletű hadi rendeket is megtámadják, a' nagy folyóvizekenn is által úsznak, az ellenséget hátul megkerülik, és félelmet s zavart okoznak annak.

„Ma Acken mellett az Albison által ment az Orosz armáda; Generál *Winzingerode*, a' Gr. *Woronzoff* vezérlése alatt, a' maga előseregével Cöthen városig előbre nyomúlt. *Acken* városa rövid idő múlva úgy meg fog erőssítettetni, hogy az előtt a' futó sántzokat el lehet kezdeni. Itt lehetne tehát egy olly pont az Albis bal partján, mellyet az ellenség elmellőzött, és a' mellynek nagy haaznát vehetik a' szövetséges armádák.

„A' Svécziái armáda egy hajó hídat tsinált Roslau mellett, mellyenn azon napnak reggelénn által is ment, és újjobban Dessauig nyomúlt, előjáró seregeit *Ragnig* és *Jönitzig* előbre küldötte, s magát a' Generál Blücher armádájával öszve kap-

isolta. — A' Marsal Ney armádája Dessaut és Jonitz reggeli öt óraker elhagyta, kinek hátúljáró seregeit úzóbe vévén a' Pruzszus hadi seregek, sok embert fogtak el közzülök.

„A' Roszlai erősségeken való munkák 5 vagy 6 nap múlva készen lesznek, melyek igen szép plánum szerént vannak intéztetve, és nagy betsületére szolgálnek Sparre Generálnak. — A' Generál Bülow kormánya alatt lévő harmadik Pruzszus osztály sereg hólnap, az az, October 5-ikén által fog az Albison menni, Generál Gr. Tauentzin is által mégyen azon folyóvízen. Generál Thämen Wittemberga alatt marad, mellyet ha a' szövetséges hadi seregek el foglalhatnak, úgy osztán bátorságosak lehetnek az Albis folyóvíz mellett, és Berlin városa is megnyughatik és a' szövetséges armádáknak tárház gyanánt lehet.

„Egy Kasszelből jött útzó azt beszéli, hogy Orosz Generál Czerniseff September 28-ik napján Casszelbe bé ment, az oda való kastélyt elfoglalta, és az abban volt Status rabokat szabadságba hlyhezette. Ennek a' hírnek megvalóságosodása minden órán váratik.

„Tegnapelőtt azt a' Szakszóniai bataliont, melly a' szövetséges armádákhoz állt ment, a' Svétziai Koronaörökös megmustrálta, 's igen jó rendbe lenni tapasztalta. Mindnyájan arra kötelezték magokat, hogy Német Orzágnak közönségessen, különösen pedig hazájoknak ügyét védelmezni fogjak.

~~~~~

Kommotauból az Austriai Csász. és Kir. armádának fő hadi szállásáról, October 8-ik napján azt írják, hogy a' Svétziai Korona hertzeg azon hólnap 2-ik napján Dessaut elfoglalta, hogy Orosz Generál Czerniseff a' Weszfáliai Királyság rezidentziájába Kasszelbe bé ment; hogy azon városnak 1200 főből álló őrző serege magát vele össze tsatolta, a' mellynél fogva mege-

rössítettvén mind azon várost, mind az abban táfalt Status vagyonokat, hadi eszközöket, artillériákat, munitziókat, 's egyebet elfoglalt. — A' Weszfáliai Király Jeromos Napóleón a' Frantzia Császárnak leg ifjabb testvér öttse, egyedül az ott volt Frantziáktól kísértetvén onnan elfutott. Ennek a' városnak, tudniillik Kasszelnek Kommendánsává Benkendorf Oberster tétődött.

A' Drezdai 14-ik Septembéri tudósítások szerént, azon hólnap 7-ik napján reggelén a' Szakszóniai Király, udvarával, és két Szakszóniai vasas regementel együtt azon várost elhagyták. A' testőrző seregek egy nappal annakelőtte mentek el onnan. Azok az osztály seregek, a' mellyek Porschwitz, Sedlitz, és Cotta vidékén táboroztak; Octob. 7-ik napját követett éjjel elmarsiroztak, és mindenik Lipsia felé vette az útját. — A' Liliensteini táborhely minden puska lövés nélkül elhagyatott, a' Königsteini és Pirnai hidak elrontattak, és a' víz mentiben afább vitettek; az elsőbök mindazáltal, a' mellyeken néhány hídas katonák egy tisztel együtt voltak, ki fegattatták. Az ellenség ekképen a' maga fő hadi erejével az Allist oda hagyta, Rochlitz és Eilenburg felé láttatik magát vonni (Mind Rochlitz mind Eilenburg a' Lipsiai Kerületben fekszenek, Lipsia és Tergau közt.

A' H. Schwarzenberg fő hadi szállása Oct. 9-ik napján Chemnitzben volt, a' hol az armádának 2-ik és 3-ik szakasza is táborozott. A' tartalék armáda Hohendorfól Chemnitzbe marsirozni parantsoltatott. Az Orosz testőrző seregek, és tartalék armádák, October 9-ik napján Marienburg és Tschoppa vidékére jutottak. — Gróf Kleinau lovasság Generálissa, e' napon Penig mellett állott, mellyet az ellenség visszonozott megtámadása után elhagyott vala; előseregei Rochlitz és Mittvayda eleibe nyomultak. A' Creneville osztály serege Frankenbergét zárva tartotta.

Orosz Generál *Wittgenstein*, kinek előjáró serege, October 6-ik napján Generál Gróf *Pahlen* vezérlése alatt *Altenburgot* már elfoglalta, a' Lipsiai Kerületbe *Bo.nába* marsirozott, külső vigyázatjait Rótháig nyomta előbre. A' Hertzeg *Poniatowszky* *corpusa* *Frohburgot* elhagyta, és *Gaithayn's* *Rochlitz* városokig vonta magát hátra.

A' Kleist Generál osztály seregétől két brigadák *Gosnitz*, és két brigadák *Zwiekau* mellett telepedtek le. — Feldmarsal *Lajtinant Lichtenstein Mórítz* (*Mauritius*), a' ki az Orosz Generál *Thielemannal* való egyetértésben az *Augereau* (olv. *Ozsero*) Fr. Feldmarsal ellen küldetett vala, October 6-ik napján már *Eisenbergbe* érkezett, és a' következett napon *Camburg* és *Dornburg* vidékének megkémlelésére ment. — Orosz lovaság Generálisa *Báró Benningsen* *Drezda* szomszédtságában, Generál *Knoring* pedig *Freybergbe* nyomult. — A' Kozákoknak *Hettmanjok* *Gr. Platow* egész *Lipsia* városáig ki jár portázni, 's hihetőképén a' Svéciai *Korona* herczeggel már szövetségben vagyon, a' ki is *Blücher* lovaság Generálisával együtt *Delitsig*, *Dübenig*, és *Bittenfeldig* előbre nyomult, a' melly környékről October 7-dikén nagy ágyúzás haltatott.

A' Töplitzi tudósítások szerint, Gróf *Benningsen* Orosz lovaság Generálissa, a' *Frantziáktól* megerősített *Gieszhübeli* positiót, October 8-ik napján megtámadta, őket onnan kiverte, és még azon napon *Pirna* szomszédtságában *Drezdától* másfél mértföldre egy dombon fekvő *Dohna* kis várost elfoglalt, a' honnan jó alkalmatossága fog lenni a' *Drezda* ellen való ellenségeskedésre.

A' belső *Austriában* táborozó *Cs. Kir. Armádának* fő vezére *hadi Fegyvertármester B. Hiller* olly tudósítást küldött ide a' *Cs. Kir. Udvari Cancellariához*, melly sze-

rént a' *Lajbachi* kastélyban volt *Fr. katoná* őrizet, az elszökés és különbözőkölönb féle nyavalyák által 213 főre szorítottván, öt napig tartott ostromlás után, annak vezérével *Leger* Fr. *Obersterrel* együtt October 5-ik napján, delután capitulált, azon erősből minden katoná *betsűjettel* ki-marsirozott, a' hegy tövével a' maga fegyverét lerakta, 's magát fogágra adta. Mind a' tiszteknek, mind a' köz embereknek vagyonok meg hagyatott. Azon *Lajbachi* kastélyban számos munitzio, 23 ágyú, és 1000 darab tüzelő fegyver találtatott.

Egyszersmind arról is tudósította a' fellyebb nevezett *Fegyvertármester B. Hiller* az ide való *Cs. K. U. hadi Tanácsot* egy tőlle October 8-ik napján *Tavvisból* ide jött kurir által, hogy az ellenségnek azon mind a' természet, mind a' mesterség által nagyon megerősített helyből leerdő kiküszöbölésére nézve következő rendeléseket tétetett: — Elsőben is négy colonnét, avagy tsapat sereget állított ki, mellynek egyike a' *Gailli* völgyből a' *Bar-tolai* mézőségeen az ellenséget hátul megkerülte, a' másik tsapat a' *Goniácheri* *Al-peseken* az ellenség balszárnyába tsapott, a' harmadik *Wurizenen* keresztül *Weisen-fels* felé az ellenség jobb szárnyára ütött, végtére az ötödik tsapat sereg, *Kronauból* *Weisenfels* felé ugyan azon jobb szárnya ellen marsirozott.

Ezen négy kolonnékon, vagy tsapatokon kívül *B. Mengén* *Obristlajtinant*, egy lovasokból és gyalogokból álló portázó kommandóval, az ellenség háta megtulminoig előbre nyomulni parantsoltatott. Mivel ezek a' kolonnék, a' meghatározott időre és helyre egyszersmind elérkeztek, ezen hólnap 7-dikén a' verekedés elkezdődött, és már dél után két órákor az első tsapat *Sajfnitzban* volt; de mivel minden gyalog utakat és hévágott erdőket elásott az ellenség, minden előbre való nyomulás meg nehezítettett. Azonban az éjtzaka is bekövetkezvén, a' fel tett

plánumnak eszközlése a következő napra halasztatott. Mivel pedig több részekről körülvetettetnek lenni látta magát az ellenség, a' bekövetkezett éjelt hasznára fordította, s magát Pontafelig vissza húzta, a' hová ötlet Fegyvertármester B. *Hiller* üzentette.

A' 11-ik Octoberi Gréczi újság leveleknek tóldalékjában következő tudósítást iktattatott bé Fegyvertármester B. *Hiller*: Közönségesse tétetődik, hogy én Klagenfurtból épen most olly tudósítást vettem, hogy *Rebrovich*, és Gr. *Nugent* Generálisok, hihetőképen October 5-dik napján, a' Lobitsch és Adelsberg mellett 900 főből álló ellenséges sereget megtámadták, megverték, 12 rész szeréni zászlót, rész szerént Fr. sást elfogtak, és sok ellenséget rabságra ejtettek. (Ezek a' zászlók és sasok a' múlt héten ide hoztatván, a' Cs. Kir. fegyveres tárba letétetettek.)

Orosz Birodalom.

Itt következik azon innépnek környülfalásos leírása, melly Petersburgban *I. Sándornak* neve napján a' múlt Sept. 11-ikén történt vala.

Minekutánna a' Császári Udvar, és az oda való uraságok a' Casani fő templomból a' *Sz. Newszky Sándor* templomába mentek, és a' Minski's egyszersmind Lithvániai Érsek *Serafim* az Isteni szolgálatot véghez vitte volna, Generál Lajtinant herczeg *Gortsakoff* következő dolgot olvasott fel:

„A' hív és vitéz Orosz hadi seregek nagy tetteiknek örök emlékezetben leendő hagyása végett, Eő Császári Felsege egy emlékeztető pénzt parantsolt verettetni, mellynek egyik oldalán az Istennek egy szeme az 1812-ik esztendő számával, a' másik oldalára pedig a' következő szók vannak felmetve: *Nem mi, nem mi hanem a' Te nevedben.* Ezek az emlékeztető pénzek meg-

szenteltetve, az Orosz armadához foglalküldetni, s azokkal a' magokat megkülömböztetett vitézek felékesíttetni. — Ezen alkalmatossággal következő napi parantsolatot méltóztatott Eő Császári Felsege kiadatni:

„*Katonák!* Az a' ditsősséges és emlékezetet érdemlő esztendő, a' mellyben ti azt a' dühös és hatalmas ellenséget, a' ki hazátokat elnyelni bátorzkodott, halhatatlan és követésre méltó módon a' földhöz vertetek, és semmivé tettetek, épen most múlt el. De azoknak a' tetteknek híre, mellyek által azt végbe vittetek, szüntelenül vissza fog hangzani, örökre a' maradékoknak emlékezetekbe fog bényomattatni. Ti a' ti véretekkel mentettetek meg a' hazát azoknak a' népeknek özönétől, a' kik azt elborították. A' ti erőlködéstek, a' ti állhatatosságtok, és a' ti ditsősséges sebhelyeitek által a' Haza haládatosságára, és minden népektől való tiszteletre méltokká tettetek magatokat. A' ti erőtök és vitézségek által megmutattátok azt e' világnak, hogy mindenütt, a' hol a' népeknek szívek az Isten és hit által elevenítetik, az ellenség hatalma, ha az Oceanus tenger hajjaihoz volna is hasonló, még is mindazáltal ezen megtántoríthatatlan közzikláu annak össze kellene törni. Ezen sok kegyetlenségeknek és gonosz tetteknek híreknél egyéb nyomai nintsenek az ő megaláztatásánál.

„*Katonák!* A' ti halhatatlan tetteiteknek meg ditsőítetésekre azt a' rendelést tettük, hogy egy emlékeztető pénz veretessen, és szenteltessen meg, mellyre az 1812-ik esztendő száma irattasson. Ez a' két pántlikára függesztetett emlékeztető pénz, mint a' győzhetetlen haza tizmere fogja a' ti mellyeteket ékesíteni. Ezen megkülömböztető tzimert minden megérdemli közzületek, mint a' ti vitézségeknek, erőlködésteknek, és állhatatosságtoknak bizonyos jelét, mivel mindnyájan egyenlő nyo-

mortúságot szenvedtetek, 's egyenlő forró bátorság gyulladt fel bennetek. Büszkének kellene lennem, ha illy ékességre érdemesnek tehetném magamat, a' haza igaz fiainak Istentől adatott áldásának jele ez. Vajha midőn az ellenség ezt a' ti mellyeiteken látni fogja, reszkessen, és tudja meg, hogy az olly szívet fedez, melly olly bátorsággal lángol, melly sem nem a' félelemtől sem nem a' haszontól származik, hanem a' Haza szeretetéből és hitből ered; és ezek győzhetetlen indító okok.

Frantzia Birodalom.

A' Párisi hivatal szerint való újság levelekben, az úgy nevezett *Monitörben*, következendő módon adatnak elő a' múlt Szeptemberi és Octoberi hadi dolgok: „A' Fels. uralkodó Császárné és Királyné következendő tudósításokat vett Septemb. 26-ik napján a' Fr. Armádától: October 19 és 20-ik napjait Pirnában töltötte el a' Császár, a' hol egy hidat készíttetett az Alhis vizén, és egy híd előtt való batteriát annak jobb partyán. October 21-dikén Drézdában halt a' Császár, a' következett napon Harthába ment, és mindjárt akkor a' 11-ik osztály sereget a' Tarenti hertzeg (Marsal Macdonald) vezérlése alatt, az 5-ket a' Generál *Lauriston*, a' 3-dikat a' *Souham* vezérlése alatt a' Bischofwerdai erdőből egy szoros úton kiküldötte. — A' Stéziai ellenséges ármáda, mellynek jobb szárnya Gen. *Sacken* kommandója alatt, Camenzben, a' bal szárnya a' Gen. *Langezon* vezérlése alatt Neustadtba a' Cselk Or-

szági szoros utak mellett, és a' deréka Gen. *York* kórmánya alatt Bischofswerda ellen marsirozott vala, minden oldalról vissza húzta magát. — Generál *Girard*, a' ki a' Frantzia elősereget kommandirozta, mindenütt nyomon űzte, 's egynehány embert el is fogott. Mindenütt verekedve nyomatott az ellenség a' Spree vizéig. — Generál *Lauriston* Neustadtba bémént,

[A' többit másszor].

Leg újabb 's leg nevezetesebb Újság.

Régen rebesgetik azt a' Bétsi lakosok, hogy a' Bavariai Király *Maximilian József*, a' szövetséges Fejedelmek mellé fogna állani, és Német ország szabadságának vissza szerzésében velek együtt munkálodni. Ez a' köz hír már bétellyesedett, mellyről illy tudósítást olvasunk a' mai Bétsi udvari újság levelekben.

October 8-ik napján *Riedben* Felső Bavarianak kies mező városában, Cs. Kir. Fegyvertármester Hertzeg *Reusz* és Bavariai Kir. lovasság Generálissa Gr. *Wrede* a' Fels. Austriai Császár és Bavariai Király nevekben barátságos és szövetséges allianziát kötöttek egymással, mellynél fogva a' Bavariai Kir. Udvar a' Rénusi szövetségről lemondott, 's egész hadi erejét a' szövetséges Hatalmasságoknak hadi erejekkel hasonló ditsősséges végre nézve, minden haladék nélkül össze kaptsóllya. — Ennek a' Szövetségnek foganatos következtéséi fognak lenni.

A' Bétsi Cursus. Okt. 13-ik napján: — 100 Forint Conventziós pénz, 170 $\frac{1}{6}$ Forint Váltótzedulában. — Egy Császár arany 8 forint és 6 $\frac{3}{4}$ krajtzár.